

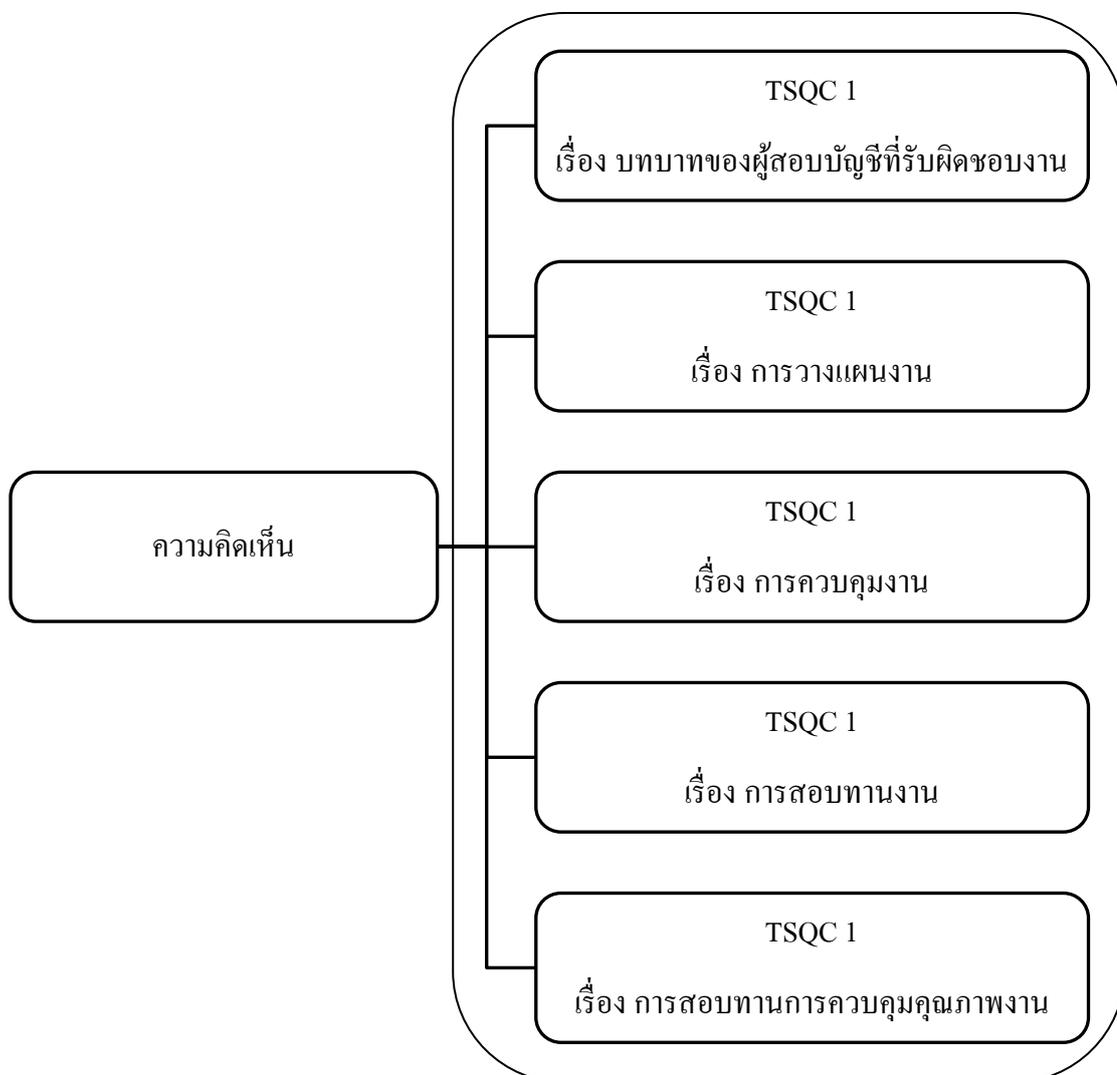
บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาถึงการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงานเรื่อง บทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน การวางแผนงาน การควบคุมงาน การสอบทานงาน และการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน สำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาถึงวิธีการปฏิบัติ อุปสรรค หรือผลกระทบอย่างไรในทางปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการสร้างแนวทางในการควบคุมและปรับปรุงคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีด้วยการปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรฐานต่อไป อย่างไรก็ดีเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่จะศึกษาถึงกับลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรได้อย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ข้างต้นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากรอบแนวคิดดังภาพที่ 3.1 สืบจากความคิดเห็น การนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงานมาปฏิบัติในสำนักงาน ได้นำประเด็นต่างๆ ไปปฏิบัติมากขึ้นเพียงไร

Engagement Performance

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

3.2 การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าและผลกระทบจากการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีมาปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน สำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1.1 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยจะทำการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม ซึ่งแบบสอบถามจะใช้เทคนิคในการวัดผลของข้อมูลแบบการจัดลำดับคะแนน (Rating) และคำถามในแบบสอบถามจะมีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของคำถาม ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยทางจดหมาย ซึ่งแบบสอบถามแต่ละชุดนั้นได้ถูกแนบด้วยซองจดหมายติดแสตมป์สำหรับตอบกลับมายังผู้วิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถามและทำให้แบบสอบถามที่กลับมายังผู้วิจัยมากขึ้น โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

1.2 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องทั่วไป เช่น ผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี โดยการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ทราบทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ท่านคิดว่าผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี มีคุณภาพในการทำงานมากน้อยเพียงใด, ท่านคิดว่าจังหวัดนนทบุรีมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด กับการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) มาปฏิบัติ, จากการที่สภาวิชาชีพบัญชี มีการออกมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) ท่านคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อสำนักงานสอบบัญชี และผลงานของผู้สอบบัญชีอย่างไร (โดยเฉพาะผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี), ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดในมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) ที่จะเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดต่อการนำมาปฏิบัติ เรื่องผลการปฏิบัติงาน เช่น ปัญหาและอุปสรรคใดที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็นหลักในเรื่องของผลการปฏิบัติงาน, ท่านคิดว่าผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีมีความสม่ำเสมอของคุณภาพในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด, ท่านคิดว่า การควบคุมงานของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีมีการปฏิบัติกันมากน้อยเพียงใด, เนื่องจากประเด็นในการปรึกษาหารือที่เกิดขึ้น ที่จะถือว่าเป็นเรื่องยากหรือง่ายนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ ทำให้ไม่สามารถระบุประเด็นความยากง่ายในนโยบายและวิธีปฏิบัติได้ ท่านคิดว่าสำนักงานสอบบัญชีควรปฏิบัติเช่นไร เพื่อลดปัญหาดังกล่าว, มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ (TSQC 1) กำหนดว่าวันที่ในรายงานไม่ควรเป็นวันที่ ก่อนวันที่การสอบทานการควบคุมคุณภาพเสร็จสิ้น แต่ในทางปฏิบัติสำนักงานอาจไม่สามารถสอบทานงานให้เสร็จสิ้นก่อนวันออกรายงานได้ ท่านมีความเห็น

เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร, ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด หากสำนักงานสอบทานงานไม่ทันเวลา หรือสำนักงานอาจจะในวันสอบทานเป็นวันที่ก่อนออกรายงาน ทั้งๆ ที่สอบทานงานหลังวันออกรายงานนั้นท่านคิดว่าจะพบปัญหาและอุปสรรคใดในกรณีที่มาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC1) มีการกำหนดให้มีการแต่งตั้งผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพ (โดยเฉพาะสำนักงานขนาดเล็กและผู้สอบบัญชีอิสระ)

เรื่องอื่นๆ เช่น เนื่องจากการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีจะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับสำนักงานสอบบัญชี ท่านคิดว่าสภาวิชาชีพฯ หรือผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการอะไรบ้าง เพื่อเป็นการช่วยเหลือสำนักงานสอบบัญชีในประเด็นดังกล่าว, จากการที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและสำนักงานสอบบัญชี เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจเยี่ยมสำนักงานสอบบัญชีเพื่อตรวจสอบถึงการดำเนินการว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่เกี่ยวข้องหรือไม่นั้น ท่านคิดว่าจะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพียงใด, เนื่องจากสภาวิชาชีพบัญชีฯ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบสำนักงานสอบบัญชีท่านคิดว่าระบบหรือขั้นตอนในการเข้าตรวจเยี่ยม สำนักงานสอบบัญชีนั้นควรมีรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอน อย่างไร, ภายหลังจากประเทศไทยมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี(TSQC1) แล้ว ท่านคิดว่าสภาพการณ์ของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีโดยรวมจะเป็นอย่างไร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมจากหนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสาร รายงาน และข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีแหล่งมาจากที่ต่างๆ ทั้งที่เป็นเอกสาร และเว็บไซต์บนระบบอินเทอร์เน็ต เช่น

มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน

ปิยมาศ เรื่องแสงรอบ และศิลปพร ศรีจันทเพชร (2552, น. 83-95) ได้กล่าวไว้ว่า จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลจากเอกสารทางบัญชี พบว่า ผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี การสอบทานการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานมีปัญหาและอุปสรรคใดในทางปฏิบัติหากต้องจัดให้มีการสอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีให้เสร็จสิ้นก่อนการออกรายงานผู้สอบบัญชีผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเห็นว่า การตรวจสอบและระยะเวลาในการเผยแพร่งบการเงินมีระยะเวลาจำกัด และส่วนใหญ่เป็นช่วงเวลา

เดียวกัน ซึ่งจะทำให้การสอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีก่อนการออกรายงานผู้สอบบัญชีเป็นไปได้ยาก ถึงแม้ว่าระยะเวลาที่ใช้ในการสอบทานอาจเป็นเพียง 1 วันก็ตาม รวมทั้งประเด็นเรื่องขาดบุคลากรในการรับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าว โดยเฉพาะบุคลากรระดับอาวุโสที่มีจำนวนน้อยในแต่ละสำนักงาน และปัญหาและอุปสรรคในการแต่งตั้งผู้สอบทานคุณภาพงานสอบบัญชี ตามแนวปฏิบัติการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กและขนาดกลาง ในกรณีต่างๆ ดังนี้ กรณีที่เป็นสำนักงานเจ้าของคนเดียว (Sole Proprietor) และไม่มีผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอบทานคุณภาพการปฏิบัติงาน (Engagement Quality Control Reviewer: EQCR) อาจเป็นผู้สอบทานคุณภาพงานสอบบัญชี ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน เห็นว่าจะมีต้นทุนการจ้างและบุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้มีความรู้ความสามารถและมีความอาวุโสมีจำนวนจำกัด และส่วนใหญ่ก็สังกัดในสำนักงานสอบบัญชีแล้ว ดังนั้น การใช้บุคลากรภายนอกก็ถือว่าเป็นข้อจำกัดอย่างมากทำให้ต้นทุนในการจัดสรรทรัพยากรสูงขึ้นเนื่องจากหากปฏิบัติตามระบบทำให้สามารถรับงานได้ลดลง หรือต้องผลักภาระให้แก่ลูกค้าโดยการขึ้นค่าสอบบัญชีซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าดำเนินงานต่อไปของสำนักงานสอบบัญชี รวมทั้งระบบการประเมินผลไม่จริงจังให้เกิดการแก้ไขหรือบทลงโทษยังไม่เหมาะสม

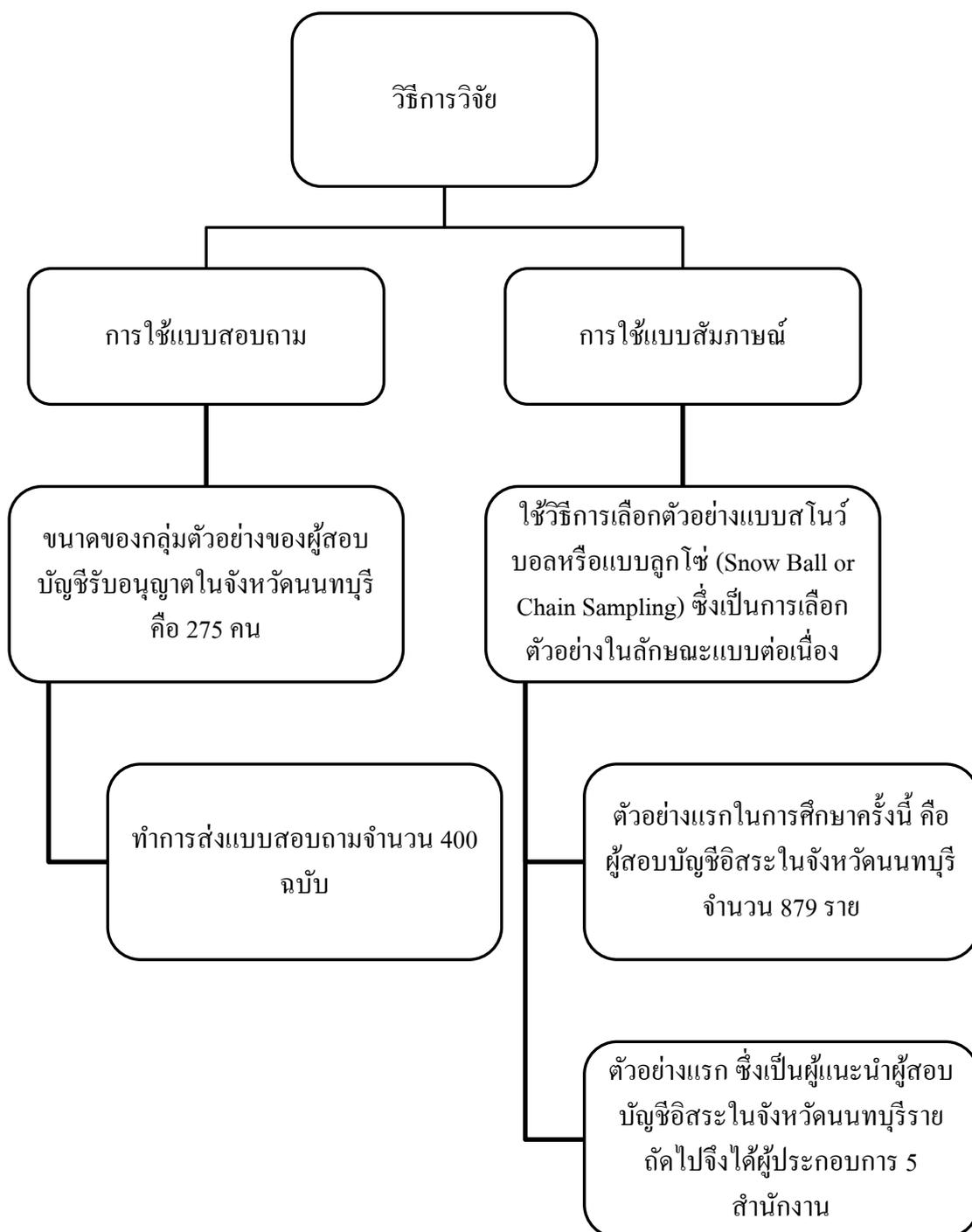
3.3 วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติและผลกระทบจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน เรื่องบทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน, การวางแผนงาน การควบคุมงาน และการสอบทานงาน, การสอบทานการควบคุมคุณภาพงานสำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์มีอิสระที่จะอธิบายแนวความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากนั้นนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

การวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน

วิธีการวิจัยทั้งสองลักษณะเพื่อให้ทราบถึงการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านการปฏิบัติงาน มาใช้สำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ในมุมมองของคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีฯ และในมุมมองของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ได้

ปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน อย่างเหมาะสม จำนวนลูกค้ามีผลต่อการสอบทานงานตามหลักการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยได้จัดทำ Check list สอบถามเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน เรื่อง บทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน, การวางแผนงาน การควบคุมงาน และการสอบทานงาน, การสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน เพื่อให้ทราบว่า ผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานฉบับดังกล่าวในข้อใดอย่างไรบ้าง เนื่องจากสำนักงานสอบบัญชีมีขนาดของการดำเนินงานที่แตกต่างกัน จึงทำให้บางสำนักงานที่มีขนาดเล็กกว่าหรือผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ไม่ได้นำมาตรฐานฉบับดังกล่าวมาใช้อ้างอิงปฏิบัติ การสอบถามถึงการนำมาตรฐานฉบับดังกล่าวมาใช้ก่อนเข้าสัมภาษณ์จึงมีความจำเป็น เพื่อให้การสัมภาษณ์ตรงประเด็น และเพิ่มความเข้าใจในประเด็นที่สัมภาษณ์ เช่น สำนักงานได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานให้ชัดเจนหรือไม่อย่างไรสำนักงานได้มีการพิจารณาตอบรับงานหรือไม่อย่างไร สำนักงานได้มีการรวบรวมข้อมูลธุรกิจที่ตรวจสอบหรือไม่อย่างไร เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึงขอบเขตของการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยจึงได้มีการจัดทำวิธีการวิจัย ดังภาพที่ 3.2 เพื่อเป็นการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างการทำวิจัยในครั้งนี้

ภาพที่ 3.2 วิธีการวิจัย

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน จากจำนวนประชากรตามรายชื่อผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 จำนวน 879 คน (สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนนทบุรี, 2557) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่งเพื่อการสัมภาษณ์คือผู้ประกอบการสำนักงานสอบบัญชีจำนวน 5 สำนักงาน จากจำนวนทั้งหมด 60 สำนักงาน (สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนนทบุรี, 2557)

3.5 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้จากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด
 e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ซึ่งเท่ากับ 0.05

(ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555)

กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 879 คน โดยกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนคือ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{879}{1+879(0.05 \times 0.05)} = 274.90$$

3.5.1 แบบสอบถาม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในจังหวัดนนทบุรี คือ 275 คน ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการส่งแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าอัตราการตอบกลับจะมีน้อยจึงได้เพิ่มจำนวนในการส่งแบบสอบถามเพื่อให้ได้การตอบกลับตามที่ได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้สอบบัญชีในจังหวัดนนทบุรี

3.5.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสโนว์บอลหรือแบบลูกโซ่ (Snow Ball or Chain Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างในลักษณะแบบต่อเนื่อง โดยที่ตัวอย่างแรกจะเป็นผู้ให้คำแนะนำในการเลือกตัวอย่างถัดไป และมีการแนะนำต่อไปจนกระทั่งได้ขนาดตัวอย่างตามที่ต้องการ (เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์, 2555: ออนไลน์) โดยตัวอย่างแรกในการศึกษาครั้งนี้ ผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 879 ราย (สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนนทบุรี, 2557) วิธีการเลือกผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีรายหนึ่งในจังหวัดนนทบุรีจากรายชื่อที่ได้มานั้นเป็นตัวอย่างแรก ซึ่งจะเป็นผู้แนะนำผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีรายถัดไป และจากการแนะนำผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องกันไปนี้เอง จึงได้ผู้ประกอบการสำนักงานสอบบัญชีจำนวน 5 สำนักงาน จากจำนวนทั้งหมด 60 สำนักงาน (สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนนทบุรี, 2557)

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.6.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบ แบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำนักงานสอบบัญชีได้แก่ ตำแหน่งวุฒิการศึกษาสูงสุด และอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบการประกอบกร ระยะเวลาที่ให้บริการงานบริการที่ให้แก่ลูกค้า จำนวนลูกค้าที่ให้บริการ จำนวนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และจำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีรวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน เรื่อง บทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน การวางแผนงาน การควบคุมงาน การสอบทานงาน และการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน

ส่วนที่ 2 การนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน มาปฏิบัติในสำนักงาน โดยมีเอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานฉบับดังกล่าว ได้แก่ การปฏิบัติตามมาตรฐานในแต่ละองค์ประกอบของระบบการควบคุมคุณภาพที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ บทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน การวางแผนงาน การควบคุมงาน การสอบทานงาน และการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงาน เรื่อง บทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน การวางแผนงาน การควบคุมงาน การสอบทานงาน และการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน

3.6.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อทราบถึงทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์และทราบปัญหาและอุปสรรคในการนำระบบการควบคุมคุณภาพ

งานสอบบัญชีตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน โดยแบ่งแบบ สัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เรื่องทั่วไป ได้แก่ 1) ท่านคิดว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กในจังหวัด นนทบุรีโดยรวม มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด 2) ท่านคิดว่าจังหวัดนนทบุรีมีความพร้อมมากเพียงใด กับการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ สำนักงานสอบบัญชี (TSQC1) มาปฏิบัติ 3) จากการที่สภา วิชาชีพบัญชี มีการออกมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี(TSQC1) ท่านคิดว่า จะส่งผลกระทบต่อสำนักงานสอบบัญชี และผลงานของผู้สอบบัญชีอย่างไร(โดยเฉพาะสำนักงานสอบ บัญชีขนาดเล็ก) 4) ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดในมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC1) ที่จะเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สุดต่อการนำมาปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคใดที่ท่านคิดว่าเป็นประเด็น หลักในเรื่องของผลการปฏิบัติงาน 2) ท่านคิดว่าสำนักงานสอบบัญชีในจังหวัดนนทบุรีมีความ สม่่าเสมอของคุณภาพในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด 3) ท่านคิดว่า การควบคุมงานในสำนัก งานสอบบัญชีในจังหวัดนนทบุรีมีการปฏิบัติกันมากน้อยเพียงใด

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้ทำการเก็บรวบรวมมาจะถูกนำมาประมวลผลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อใช้ ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผู้วิจัยนำมาใช้ในวิเคราะห์เชิงสถิติ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับกลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในจังหวัดนนทบุรีจะใช้วิธี Multivariate Analysis ในการ ทดสอบสมมติฐาน และข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิง พรรณนา (Descriptive Statistics) อีกครั้ง เพื่ออธิบายระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุม คุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน เรื่องบทบาทของผู้สอบบัญชีที่ รับผิดชอบงาน, การวางแผนงาน การควบคุมงาน และการสอบทานงาน, การสอบทานการควบคุม คุณภาพงาน สำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้การวัดระดับการปฏิบัติตามมาตรฐาน และกำหนดเกณฑ์การให้ คะแนนในแต่ละข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตาม แบบ ของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดการให้คะแนนการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1) ด้านการปฏิบัติงานมาปฏิบัติในสำนักงานเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 น. 100-103) ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

ระดับเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้นให้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

สามารถแปลความหมายของระดับระดับการปฏิบัติ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อทราบทัศนะของ ผู้ให้สัมภาษณ์และทราบปัญหาและอุปสรรคในการนำระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีตาม มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบไปด้วยสาระสำคัญดังนี้

ความมีคุณภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีมีมากน้อยเพียงใด และความพร้อมในการนำของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีมีความพร้อมมากน้อยเพียงใดกับการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) มาปฏิบัติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สภาวิชาชีพบัญชีฯ ที่ได้มีการออกมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) จะส่งผลกระทบต่อสำนักงานสอบบัญชี และผลงานของผู้สอบบัญชีอย่างไร (โดยเฉพาะผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี) ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบใดในมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC 1) ที่จะปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดต่อการนำมาปฏิบัติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคใดที่เป็นประเด็นหลักในเรื่องของผลการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีถึงเรื่องความสม่ำเสมอของคุณภาพในการปฏิบัติงาน มากน้อยเพียงใด ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมงานของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรีมีการปฏิบัติกันมากน้อยเพียงใด ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในการปรึกษาหารือที่เกิดขึ้น ที่จะถือว่าเป็นเรื่องยากหรือง่ายนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ ทำให้ไม่สามารถระบุประเด็นความยากง่ายในนโยบายและวิธีปฏิบัติได้ ความคิดเห็นว่าสำนักงานสอบบัญชีควรปฏิบัติเช่นไรเพื่อลดปัญหาดังกล่าว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ (TSQC 1) กำหนดว่าวันที่ในรายงานไม่ควรเป็นวันที่ ก่อนวันที่การสอบทานการควบคุมคุณภาพเสร็จสิ้น แต่ในทางปฏิบัติสำนักงานอาจไม่สามารถสอบทานงานให้เสร็จสิ้นก่อนวันออกรายงานได้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สำนักงานสอบทานงานไม่ทันเวลา หรือสำนักงานอาจจะบววันสอบทานเป็นวันที่ก่อนออกรายงาน ทั้งๆ ที่สอบทานงานหลังวันออกรายงานนั้นท่านคิดว่าจะพบปัญหาและอุปสรรคใดในกรณีที่มาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC1) มีการกำหนดให้มีการแต่งตั้งผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพ(โดยเฉพาะสำนักงานขนาดเล็กและผู้สอบบัญชีอิสระ) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีจะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับสำนักงานสอบบัญชี ว่าสภาวิชาชีพฯ หรือผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการอะไรบ้าง เพื่อเป็นการช่วยเหลือสำนักงานสอบบัญชีในประเด็นดังกล่าวอย่างไร ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและสำนักงานสอบบัญชี เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจเยี่ยมสำนักงานสอบบัญชีเพื่อตรวจสอบถึงการดำเนินการว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และเป็นไป ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่เกี่ยวข้องหรือไม่นั้น จะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพียงใด ความคิดเห็นเกี่ยวเรื่องที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบสำนักงานสอบบัญชีท่านคิดว่าระบบหรือขั้นตอนในการเข้าตรวจเยี่ยม สำนักงานสอบบัญชานั้นควรมีรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอน ควรเป็นอย่างไร ความคิดเห็นว่าภายหลังจากประเทศไทยมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี (TSQC1) แล้ว สภาพการณ์ของผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมจะเป็นอย่างไร ความพร้อม ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามระบบการควบคุมคุณภาพงานของสำนักงานสอบบัญชี

ให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีและแนวทางในการลดปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน

คำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นได้โดยไม่มีข้อจำกัดผู้วิจัยได้พัฒนาคำถามดังกล่าวจากมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบและการสอบทานงบการเงิน และงานให้ความเชื่อมั่นอื่น ตลอดจนบริการเกี่ยวเนื่อง การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบงบการเงิน และแนวปฏิบัติการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กและขนาดกลาง และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี โดยได้นำไปให้ผู้ชำนาญการด้านการสอบบัญชี ทบทวนคำถามดังกล่าวว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และได้นำมาปรับปรุงให้มีความเข้าใจและชัดเจนมากขึ้นการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เหตุผลตามหลักตรรกะ(Logical Reasoning) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อจำกัด วิเคราะห์ความเห็นปัญหาและอุปสรรคในการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน ไปปฏิบัติรวมถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยจะทำให้ทราบว่า มีปัญหาในทางปฏิบัติอะไรบ้างและมีข้อเสนอแนะใดในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC 1) การควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบและการสอบทานงบการเงิน และงานให้ความเชื่อมั่นอื่น ตลอดจนบริการเกี่ยวเนื่อง ด้านการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเรื่อง บทบาทของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน, การวางแผนงาน การควบคุมงาน และการสอบทานงาน และการสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยพร้อมกับการเสนอแนะแนวทางในการขยายผลการวิจัยในประเด็นที่ได้เพิ่มเติมจากการวิจัย เพื่อให้ผู้สนใจนำไปขยายผลในการวิจัยครั้งต่อไป หรือเป็นจุดเริ่มต้นของการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบกับผลการศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีมาใช้ในประเทศไทย (ณัชชาธิชัย จุริย์โรจน์ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555) โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพ สำนักงานสอบบัญชี มาใช้ในประเทศไทย ซึ่งได้ทำการศึกษา

และรวบรวมข้อมูลโดยการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยและบทความ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้สอบบัญชีและนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิงโดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้เหตุผลตามหลักตรรกะ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีมาใช้ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดจากการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีมาใช้ในระดับภาพรวม 3 อันดับแรกคือ ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล ปัญหาด้านการติดตามผล และปัญหาด้านผลการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังพบว่า สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากการนำมาตราฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีมาใช้ ในขณะที่สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กได้รับผลกระทบเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณงานและต้นทุนที่เพิ่มขึ้น